

Monumentnummer*: 469336

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **19 januari 1994**
Kadaster deel/nr **82865/131**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Assen		Assen		Drenthe			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Zuidersingel	79			9401 KC	Assen		
Zuidersingel	81			9401 KC	Assen		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Assen		I					13974

Omschrijving**

Inleiding

De KERK met kosterswoning en vergaderlokalen van de gereformeerde kerk dateert uit de jaren 1923-1925 (eerste steen d.d. 28-7-1924) en verving de in 1876 gebouwde kerk 'de Kandelaar' aan de Molenstraat, die te klein was geworden. De Zuiderkerk is gebouwd naar een ontwerp van architect J. Smallenbroek en Zn. (Assen) en uitgevoerd door de aannemers Nauta en Hettema uit Leeuwarden. De kerk is gebouwd in een traditionalistische stijl met Amsterdamse School invloeden en oorspronkelijk ingericht volgens de inzichten en richtlijnen van dr. Abraham Kuiper. Het interieur van de kerk verkeert grotendeels nog in oorspronkelijke staat. Enkele wijzigingen in en aan het gebouw dateren van een verbouwing uit 1977-1978, maar deze hebben het uiterlijk van de kerk niet noemenswaardig aangetast.

Omschrijving.

De uit rode en gele baksteen opgetrokken kerk met puntgevels heeft als hoofdvorm een Grieks kruis onder met verbeterde Hollandse pannen gedekte zadeldaken. Het pand is voornamelijk voorzien van met glas-in-lood ingevulde getoogde vensters met betonnen onderdorpels. De noordelijke, naar de straat gekeerde gevel is symmetrisch met een uitgemetselde entreepartij met archivolt en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

smalle staande venstertjes aan weerszijden van de rondboog vleugel deur. Boven de door een puntgevel beëindigde entreepartij staan drie hoge vensters met smalle penanten. De randen van de geveltop zijn, evenals die van de andere drie puntgevels, licht uitgemetseld en voorzien van een tandlijst. De geveltoppen zijn voorzien van vijf smalle gevelopeningen in velden met decoratieve metselverbanden. Tegen de linker zijgevel staat de iets van de voorgevel terugliggende vierkante toren. Deze heeft aan de voorzijde een vleugel deur als in de voorgevel van de kerk en kleine, rechtgesloten vensters. Het onderste deel van de toren is enigszins uitgebouwd en loopt in een vlak door in de kopgevel van het dwarsschip van de kerk. De hoeken van de bovenste geleding van de toren zijn verlevendigd door middel van een moderne variant van de middeleeuwse waterspuwer. De toren heeft een met verbeterde Hollandse pannen gedekt tentdak. De beide gevels van het dwarsschip (de oost- en de westgevel) hebben een symmetrische indeling en zijn op de entreepartij na identiek aan de voorgevel. Achter de kopgevels van de dwarsvleugels is het gebouw smaller en minder hoog opgaand onder plat dak. Linksachter zijn nogal ingrijpende verbouwingen uitgevoerd, waarbij de oorspronkelijke kosterswoning werd vervangen door een woonhuis, dat in stilistisch opzicht echter aansluit bij het kerkgebouw. De diverse gevelopeningen in de bouw delen achter het dwarsschip, waar zich de woning en de vergaderruimtes bevinden, zijn alle rechtgesloten onder strekken. Rechts van de voorgevel bevindt zich een terugliggend bouwdeel onder schild- en lessenaardak met vlechtingen en een rondboog deur, gelijk aan het eveneens terugliggende bouwdeel linksvoor, maar dan zonder toren. Het vrij sobere INTERIEUR is evenals het exterieur grotendeels in oorspronkelijke staat bewaard gebleven en heeft een symmetrische indeling. Het ingangsportaal is voorzien van overhoekse paneel-vleugel deuren naar de ruimte onder de noordelijke gaanderij, die evenals de gaanderijen in de dwarsvleugels is voorzien van een hellende vloer en rust op houten kolommen. De portaaldeuren komen aan weerszijden bovendien uit op korte gebogen muren, die de garderobes aan het gezicht onttrekken en niet staan aangegeven op de oorspronkelijke bouwtekeningen. Het middenschip wordt van de ruimte onder de noordelijke gaanderij gescheiden door een in- en uitzwenkende, gesloten balustrade. De deuren in de kerk zijn diepliggend en voorzien van een omlijsting die aan de bovenzijde is getoogd. De twee rijen houten banken in de zijvleugels en op de gaanderijen zijn nog de oorspronkelijke. In het midden van de kerk is de vloer lager en zijn de banken vervangen door stoelen. De wanden zijn tot een hoogte van ca. twee meter bekleed met een eenvoudige lambriserings. De houten kansel met dubbel geknikte voorzijde staat voor een nis met afgeronde binnenhoeken en een afsluiting in de vorm van een liggende ellipsboog. Het staat op een podium en heeft aan weerszijden een trap en een korte, als steunbeer fungerende en in de ruimte stekende muur, die tevens de omlijsting van de nis vormen. Deze omlijsting kraagt bij de bovenhoeken trapsgewijs uit en vormt aan de voorzijde een uitkragend fries met decoratieve tandlijst. De houten kapgewelven van het gebouw hebben de vorm van afgeknotte spitsbogen en zijn voorzien van houten ribben, die door middel van trekstangen met elkaar zijn verbonden. Aan de viering hangt een grote ijzeren verlichtingsarmatuur. Kleinere versies hiervan hangen aan de plafonds van de vleugels. Ook de vertrekken achter de gebedsruimte zijn nog grotendeels in oorspronkelijke staat. Het portaal rechtsachter bevat de trap naar de verdieping, waar zich onder meer de kerkenraadskamer bevindt en de deur naar de westelijke gaanderij.

Waardering

Het vrij gave kerkgebouw is zowel wat exterieur als wat interieur betreft een goed voorbeeld van interbellum kerkarchitectuur en is derhalve van architectuurhistorische waarde. Het karakteristieke gebouw is tevens een beeldbepalend object tussen de voornamelijk laat negentiende- en vroeg twintigste-eeuwse bebouwing aan de Singels. De kerk maakt deel uit van het beschermd stadsgezicht Assen.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument